Published and distributed under permit (No. 781), authorised by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXX. | Число 115. | Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 19. мая, 1922. | VOL. XXX. | No. 115. | Jersey City, N. J., Friday, May 19, 1922. | THREE CENTS

ПОЗИЧКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ВЖЕ КІНЧИТЬСЯ!

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ І ГРОМАДЯНИ, ПОДБАЙТЕ В СІЙ ОСТАННІЙ ХВИЛІ, ЩОБИ ПОЗИЧКА УВІНЧАЛАСЬ ПОВНИМ УСПІХОМ!

ДАЛЬША НАГІНКА ШІКАҐОВСЬКОЇ ПОЛІЦІЇ

ШІКАҐО, 17. мая. — Шікаґовська поліція, котра кілька днів тому назад виступила зі сензаційними обжалованнями проти будівельних юнїй та їх провідників, обвиняючи їх за злочинний террор, в своїх нових публичних заявах старається повязати сі юнії з новими злочинами, поповненими в місті.

Головним злочином, який поліція хоче зложити на плечі будівельної юнії, є спаленне великого, 72 мешкання маючого будинку, що погорів вчора. В звязи зі сим пожаром поліція знов арештувала кількоро людий, посередно звязаних з будівельними юніями, і хоче поставити їх перед суд, як обжалованих за кримінальну терористичну змову.

Рівночасно поліційні власти обставили ряд домів поліційною сторожею, немовби їм грозила подібна небезпека від підпалу, і приказали стріляти без розбору до кождого, що зближиться до дому і не стане на приказ поліційного сторожа. Довкола вязниці, в котрій сидять юнійні провідники, теж уставлено кордон поліції.

АРЕШТУЮТЬ У ВИЛКЕС-БАРЕ

ВИЛКЕС-БАРЕ, ПА., 17. мая. — Е. Р. Мартин, сержант шікаґовської поліції, арештував нині одного делеґата на конвенцію Українського Робітничого Союза за звязь з підкладаннем бомб в Шікаґо.

Мартин не хотів подати імени свого вязня, заявляючи, що викриттє його моглоб пошкодити поліційним плянам щодо арештовання других підозрених людий. Він лише сказав, що вязника обвиняють, що він є одним зі справників злочинів в Шікаґо та стоїть в безпосередній звязи з підкладаннем бомб.

З РОСПРАВИ ПРОТИ МАЙНЕРСЬКИХ ДЕМОНСТРАНТІВ

ЧАРЛСТАВН, Вест Верджінія, 17. мая. — Державний прокуратор уже скінчив покликуванне доводових свідків, що мали доказати першому обжалованому Віліємови Близардови державну зраду.

Зараз потім адвокат оборони виступив з довшою промовою до суду і лави присяжних суддів, в котрій він хотів доказати, що суд повинен без переслуханя відводових свідків видати увільняючий присуд про Віліема Близарда. Адвокат виказував, що стейт не є державою в повнім значінню того слова і тому зрада державна супроти стейту має лише дуже обмежене значінне; що зібратися, машерувати та битися з противниками ще не має в собі признак державної зради; що навіть виступленне проти проклямації ґубернатора про виїмковий стан ще не становить державної зради; та що здовж границі повіту Лоґен, на котрій прийшло до битви з майнерами, не було державних військ, а лише приватні люди.

Після сеї промови оборони суд зарядив перерву для розваження закидів адвоката. Від рішення, яке видасть суд, буде залежати дальший перебіг росправи.

КОНФЕРЕНЦІЯ ЗЕЛІЗНИЧИХ РОБІТНИКІВ

ГАВСТОН, Тексас, 17. мая. — На конвенції зелізничих пічкурів та машиністів, що почалася тут вчора, поставлено було внесенне, щоби юнія визначила суму 5 міліонів долярів на видаванне по всіх Злучених Державах кількох щоденних ґазет, що заступалиб робітничі справи. Конвенція заявилася проти такої пропозиції, але рівночасно обіцяла попирати прихильні робітникам ґазети.

Друге внесенне дає приказ і право дирекції юнії застановлятися над заложеннем фабрики паперу, якої виріб мавби йти для робітничих юнійних ґазет, увільняючи їх в той спосіб від тяжких здирств великих паперових підприємств.

ЦЕГОЛЬНИЙ СТРАЙК РОЗБИВАЄТЬСЯ

ГЕЙВЕРСТРО, Ню Йорк, 17. мая. — Відбувшася вчора конференція представників страйкуючих робітників цеголень та властителів цеголень не віднесла сподіваного успіху. Показалося се нині, коли мимо згоди, підписаної на конференції, до роботи не прийшли всі страйкарі, а лише коло 400, тобто одна третина страйкуючих робітників. Всі повернувші до роботи робітники се Мурини. Ні один білий робітник не вернув до праці, а кромі сього велике число Муринів теж здержалося від роботи. Цегольняні підприємства думають тепер ломити страйк, спроваджуючи чорних робітників з великих міст, як Ню Йорку Філаделфії і др.

СЕНАТОРИ ЗА ВЕЛИКОЮ АРМІЄЮ

ВАШІНҐТОН, 16. мая. — Сенатовий субкомітет для видатків згодився нині предложити конґресови внесенне, щоби американська армія мала в будучім році 140,000 жовнірів та 12,530 офіцирів. Се є о 25,000 жовнірів та коло півтора тисячі офіцирів більше, як пропонувала палата послів. Комітет ще не обчислив видатків на сю армію.

ГОДЯТЬСЯ ПОКІНЧИТИ СТРАЙК ЦЕГЛЯНИХ РОБІТНИКІВ.

ГЕЙВЕРСТРО, Ню Йорк, 16. мая. — Тут відбулася нині конференція представників страйкуючих цегляних робітників та властителів цеголень. В конференції взяло участь сімох Муринів та чотирох білих робітників, які представили 1.200 чорних та 600 білих робітників, а кромі них 4 представників властителів.

До конференції довели висланї з департаменту праці в Вашінґтоні посередники. Робітники представили своє домаганнє підвишки заплати о одного доляра на день та доданнє по одному робітникови до кождої шифти. Підприємці з початку не хотіли пристати на ніякі уступки, але потім згодилися піднести заплату о 50 центів, так що на будуче пересічна заплата робітника в цегольни буде виносити 4 доляри 10 центів. Робітники відступили опісля від свого домагання додати ще одного чоловіка до кождої ґрупи робітників. При кінци, однак, конференції показалося, що білі представники не можуть ручити за поворот до праці білих робітників на таких умовах і що після всякої правдоподібности до праці вернуть лише Мурини.

ЗА ПРИЗНАННЄМ МОСКОВСЬКОГО УРЯДУ

АВСТОН, ТЕКСАС, 16. мая. — Конвенція юнії зелізничих пічкурів та машиністів, що почалася нині в сьому місті, вислала до президента Гардинґа телеґраму, в котрій домагається признання большевицького уряду в Москві. Пишеться в телеґрамі, що се помоглоби безробіттю в Америці та облекшилоб невдоволенне серед американських робітників.

ПРОБНА ЇЗДА НАЙБІЛЬШОГО КОРАБЛЯ.

До нюйорського порту заїхав у вівторок корабель „Меджестик", котрий належить до „Гвайт Стар Лайн" а котрий є найбільшим кораблем в світі. Се була його пробна подорож межи англійським портом Савтгемтоном та Ню Йорком, котру він відбув за 5 днів, 14 годин та 45 мінут. Корабель має 956 стіп довжини та 102 стопи висоти. Він має приміщенне на 4,100 пасажирів та 1,000 людий залоги.

З МОРАЛЬНОГО РОЗКЛАДУ.

„Дзєннік" доносить, що в Варшаві арештовано польського поручника Анкерштайна, який, будучи касовим офіцером, здефравдував 20 міліонів марок. — Вислано гончі листи за д-ром Смульским з Пороніна, який підняв з закопанського банку на сфальшовані векслі пів міліона і втік з коханкою Брезант сперщу до Львова а потім за границю.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОСИТЬ СТАЛЕВИХ ПІДПРИЄМЦІВ НА ОБІД.

ВАШІНГТОН, 17. мая. — Президент Гардинґ видає на завтра обід для сталевих підприємців на котрім мають говорити про зменченне робітничих в сталевім промислі. На обід запрошено коло 40 представників найбільших американских сталевих підприємств.

ПІЙМАЛИ КОРАБЕЛЬ, ЩО ПАЧКУВАВ ГОРІВКУ

До нюйорського порту приїхав у вівторок над ранком федеральний корабель „Ган", що належить до фльоти, визначеної до вжитку прогибіційного уряду. Корабель привіз зі собою до порту пійманий на повнім океані корабель „Ґрейс", повний наладований шкотською горівкою. Корабель сей арештовано яких 5 миль від міста Монмавт, Ню Джерзі. На ньому арештовано теж шестеро моряків. Семому морякови вдалося втекти на поспішній моторовій лодці, коли федеральний корабель пустив на пачкарську лодку сильний сніп світла і почав зближатися до нього. З зізнань арештованої залоги федеральні урядники сподіються довідатися про спосіб пачковання напитків зі середноамериканських островів до Злучених Держав.

КЛОПІТ З ЛАСТІВКАМИ.

Один богатий будівничий кораблів з Кінґстон, Ню Йорк, Френк Райс на імя, вернувши з родиною домів з театру, почув зараз по отворенню дверий підозрілий голосний шум. Ледви зробив кілька кроків, коли на нього звалилася правдива хмара малих предметів, з такою силою, що мало його не звалила з ніг. Чим скорше підбіг він до електричного ґузика, і потиснув. Його очам відкрився небувалий вид. В комнатах було може кілька тисяч коминових ластівок, що залетіли до його хати через комин на ніч в час його неприсутности. Властителя дому пірвала така біснована лють, що він скоро схопив якийсь старий черевик, що попав йому під руку, і став ним бити куди попало, рахуючи при тім кожду вбиту ластівку. Доперва як начислив їх кілька сот і як трупи птиць вкрили цілу долівку його дому, аж тоді він опамятався зі свого пересердя і став з родиною спокійніще вже виганяти ластівки через вікна, двері й комин. Сусіди, що бачили, як ластівки вилітали, кажуть, що се виглядало як величезна хмара диму.

Наслідком налету птиць була шкода на кілька тисяч долярів. Властитель найбільше обурюєсь на се, що в місті Кінґстон є 25,000 коминів, а ластівки вибрали його комин на нічліг.

ПРОТИ-РАДИКАЛЬНА ОРҐАНІЗАЦІЯ МОРЯКІВ

НЮ ЙОРК, 17. мая. — Представники цілого ряду моряцьких юній, на своїх спеціяльних нарадах постановили оснувати нову робітничу орґанізацію, котра кладе собі за спеціяльну ціль поборювати радикалізм серед портових робітників. Як виходить зі заяв оснувателів, вони мають на думці ріжні комуністичні орґанізації та Промислових Робітників Світа.

ЗЛИВА ПОГАСИЛА ПОЖАР ЛІСА.

Пожар лісів коло міста Кейп Бейн, Ню Джерзі, що горів вже від вісьмох днів, на котрого погашеннє уряд стратив надію через страйк робітників, погас у вівторок від наглої дощевої зливи. В сей спосіб покінчилися клопоти федеральних урядників до гашення пожарів лісів, а покликані до гашення огню люди розійшлися спокійно домів.

Все таки клопоти з огнем ще не покінчилися, бо загрожені пожаром фармери та властителі літних домів жадають від уряду прослідження причин великих лісових пожарів. Шкоди від сього пожару обчисляють на два міліони долярів.

МАТИ ПОБИЛА УЧИТЕЛЯ.

Пані К. Литрел, вдова зі Спрінфілд, Огайо, пішла у вівторок до місцевої школи, взявши зі собою сильний батіг, і там сим батогом вибила начальника школи Томсона за те, що він мав побити її хлопчину так сильно по долони, що вона аж лікаря мусіла кликати. Один учитель вирвав розлюченій матери батіг з рук, але не скорше, як вона дала директорови кілька добрих ударів.

Шкільні власти зараз розвели слідство в сій справі, але переслухавши обі сторони, заявили, що тим справа закінчиться. Підчас слідства директор заявив, що дав малому Литреlови кілька пац долоню, але не таких, щоби від сього його аж до лікаря треба було брати. Він побив хлопця за те, що він не слухав професора перед другими учениками.

ЗАВАЛИВСЯ МІСТ.

На ріці Брасос пять миль від міста Марлин, Тексас, завалився великий міст, підмитий зібраними филями ріки. На мості в ту хвилю зібралося богато людий, щоби приглядатися повени. В той мент західна частина моста відвалилася і зісунулася з гуркотом в жовті води ріки. З ним повалилися в воду коло 30 осіб, що стояли на тій части моста. Декотрих з них добули далеко понизче в вичерпанім стані, а декотрі потонули на середині ріки на очах стоячих на березі глядачів.

НАЙЛІПШІ ШАХІСТИ.

Найліпші шахісти, як показалося на недавнім міжнароднім турнірі, є Росіяни Боголюбов і Алехін.

НА ҐЕНУЕНСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ НАСПІЛИ СОТКИ УКРАЇСЬКИХ ПРОТЕСТІВ ПРОТИ ПОЛЬСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ

ҐЕНУЯ, Італія, 22. цвітня. — Вчера рано прибув сюди президент Галицької Республіки др. Евген Петрушевич в товаристві посла міста Львова д-ра Ернеста Т. Брайтера.

Від кількох днів пробуває тут відомий український журналіст Володимир Степанківський з Лозанни, у Швайцарії, котрий успішно помагає галицькій делеґації в журналістичній праці.

На руки президії економічної конференції наспіли сотки телеґрам з усіх сторін світа від Українців з протестами проти польської військової обсади Східної Галичини.

ҐЕНУЕНСЬКА ЕКОНОМІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ СКІНЧИТЬСЯ В СЮ ПЯТНИЦЮ, 19. С. М.

ҐЕНУЯ, Італія, 17. мая. — Сьогодня оголошено, що ґенуенська конференція скінчиться на повній сесії в сю пятницю, дня 19. с. м.

Проєкт конференції в Газі, столиці Голяндії, змінено трохи. Дату конференції назначено на 15. червня с. р.

РОЗЄМ (завішенне оружя) В СХІДНІЙ ЕВРОПІ ПРИНЯТО НА 8 МІСЯЦІВ.

КАЖУТЬ, ЩО ЛОЙД ДЖОРДЖ ВИСЛАВ ДРУГУ НОТУ ДО ВАШИНҐТОНУ

ПАРИЖ, 17. мая. — Французька телеґрафічна аґенція Авас одержала вістку з Ґенуї, що премієр Лойд Джордж вислав другу ноту до американського правительства у Вашинґтоні у справі недалекої конференції в Газі. В сій ноті мав британський премієр вияснити докладнійше плян наради комісії експертів (знавців) у Газі.

ЛОЙД ДЖОРДЖ ПРО МОСКОВСЬКИЙ „КОМУНІЗМ"

ҐЕНУЯ, Італія, 17. мая. — В політичній підкомісії економічної конференції відповідав нині британський премієр Лойд Джордж московському большевицькому делеґатови Чічерінови на його заміти з приводу аліянтських умов для большевиків.

Лойд Джордж м. і. так говорив:

„У всякому разі в Росії є величезна скількість приватної власности. Говориться, що землю в Росії знаціоналізовано (перенято на державу), але на ділі се є СЕЛЯНСЬКА власність.

„Нема сенсу закривати сей факт. НІХТО НЕ МОЖЕ ВИКИНУТИ СЕЛЯН З ЇХ ЗЕМЛІ, без огляду на те, які би декрети не видавано в Москві. Сей стан вкінці останеться такий як у Франції по революції, то значить, останеться селянська посілість".

НІМЕЧЧИНА ВИПЛАТИЛА БЕЛЬҐІЇ РЕШТУ ВОЄННОГО ВІДШКОДОВАННЯ

БРУКСЕЛЯ, столиця Бельґії, 16. мая. — Німецьке правительство вчера зложило в бельґійському скарбі 50 міліонів золотих марок воєнного відшкодовання для Бельґії. Се є остання рата, яку назначила Бельґії аліянтська комісія воєнного відшкодовання.

ЖЕНЕВА ВІДСИЛАЄ РОСІЮ ДО ҐЕНУЇ

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 16. мая. — Рада Ліґи Народів відкинула нині прошенне норвеського правительства, щоби Ліґа запорядила досліди над відносинами в Росії і над потребою матеріяльної помочі для голодуючих областий Росії.

Рада Ліґи заявила, що ся справа належить до конференції в Ґенуї. Др. Фрідтйоф Нансен, голова комісії Ліґи для помочі голодуючим в Росії виступав проти сього рішення, кажучи, що ґенуенська конференція розбилась, але його арґументи нічого не помогли.

НІМЕЦЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ ДОГОВІР У СПРАВІ ГОРІШНЬОГО ШЛЕСКА

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 14. мая. — В офісі Ліґи Народів підписали німецькі і польські представники договір у справі розділу Горішнього Шлеска на 15 літ. Договір обіймає 601 уступів, в яких обі сторони умовились про всякі найдрібнійші справи на Горішньому Шлеску, які обходять обі сторони.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ХТО СКЛАДАЄ УКРАЇНСЬКУ ПОЗИЧКУ?

Українська Місія у Вашингтоні, Д. К., одержала отсей лист з Клівленд, Огайо:

Вповажана Місіє:—

Я вже довший час сиджу без праці тай не міг стямутись на більшу суму, щоб закупити бонд Позички Національної Оборони. Але коли бачу, що вже лиш кілька днів бракує до замкнення Позички, а щоб не бути трутнем-хрунем, посилаю Вам 10 долярів на бонд, а таксамо 10 долярів посилає через мене Розалія Петришин.

А як покличе мене Вітчина, то радо зложу свою кров і життє на жертвеннику Вітчини.

Таксамо взиваю до закупна бондів своїх товаришів: Юліяна Маланяка, Михайла Гуля, Івана Жука, Михайла Савчака, Петра Толошкевича, Николая Капраля, всіх з Клівленд, Огайо.

Остаю з поважаннем Михайло Левицький.

Оба десять-долярові бонди прошу вислати на адресу: Michael Lewytzky, 2382 West 6th St., Cleveland, Ohio.

ФРАНЦУСЬКИЙ ГОЛОС ПРО СХІДНУ ГАЛИЧИНУ.

Париский французький дневник Еко де Парі (Echo de Paris) у виданню з 22. цвітня с. р. у статті про відбудову Східної Галичини пише м. і. про Східну Галичину так:

„У Східній Галичині вже понад три роки серед важких умовин коротає життє понад 4 міліони Українців. Тюрми переповнені Українцями. Богато нещасних розпочало 12. цвітня с. р. у львівській тюрмі голодівку. Сподіваємось, що наше (французьке) правительство основно поінформоване про східногалицьке питанне, і віримо, що французьке правительство свідоме сього, що без правного привернення істнуючої держави, яка повстала після упадку наддунайської монархії, не може бути і бесіди про мир на Сході Европи.

„Наша (французька) делеґація в Ґенуї мусить в порозумінню з аліянтами подбати, щоби заспокоєно бажання більшости населення і вирішено доконечну долю країни".

АМЕРИКА Й ГАҐА.

Коли американський уряд кілька днів тому відкинув пропозицію взяти участь в продовженню ґенуенської конференції, що має називатися конференцією в Газі, то в Америці сьому ніхто не подивувався. Становище американського уряду супроти вмішування в европейські справи загалом, в російські справи спеціяльно відоме здавна. Від часу запросин італійського уряду на конференцію в Ґенуї, на котру американський уряд відповів короткою, але рішучою відмовою, не зайшло нічого, що моглоби змінити се становище Злучених Держав.

Такою подією, що моглаби була змінити цілу европейську ситуацію, а тим самим втягнути Америку в европейські справи, могла бути ґенуенська конференція. Але на те вона мусілаби бути безсумнівним успіхом під кождим зглядом. Лише тоді американський републиканський уряд, котрий вийшов при виборах побідником на основі своєї програми невмішування в европейські справи, мавби відвагу піти проти своїх виборчих обіцянок і запевнень. Та ґенуенська конференція, місто бути безсумнівним успіхом, стала безсумнівною невдачею. Хто в тому завинив, се друга справа. Фактом є, що навіть самі її учасники не сумніваються про невдачу своєї конференції. Через те нема дива, що американський уряд отверто й явно заявляє, що він не бачить ніяких причин брати участь в гаґській конференції.

Вашінґтонська нота має ще одно значінне. Ходили послідними часами досить вперті чутки, що американський уряд під впливом подій в Европі, а головно конференції західно-европейських дипльоматів з большевиками в Ґенуї, змінив теж своє становище супроти большевицької Росії. Мовляв, американський уряд уже не є такий непримиримий противник визнання большевиків, як він був давнійше. Вашінґтон буцімто мав вже почати скланятися до якихось зносин з большевицьким урядом, котрі евентуально в будуччині малиби довести до визнання большевиків правним урядом в Москві. Американська нота в відповідь на запросини до Гаґи прибиває всі такі поголоски як виссані з палця сплетні, як що не хитру большевицьку пропаґанду. З ноти видно, що американському урядови так само далеко до якихнебудь зносин з большевиками, як йому було в час писання відповіди на запросини до конференції в Ґенуї. Американський уряд не думає сходитися з большевиками. Може бути, що американський уряд думавби інакше, якби ґенуенська конференція показалася була успіхом і якби большевики вийшли з неї з яким-таким здобутком. Так однак, як воно тепер є, Америка думає далі держатися осторонь від большевицької Росії. Вона буде помагати голодуючим, але з урядом не хоче входити в ніякі коншахти. Коли зважити те, що Росія моглаби дістати потрібний її капітал передовсім від Америки, то невдача большевицьких дипльоматів в Ґенуї покажеться справдішною невдачею. Американська нота се мимохідний присуд на невдачну большевицьку дипльоматію в Европі.

З ПОЛЬСЬКОГО ПЕКЛА.

(Від власного кореспондента).

АРЕШТУЮТЬ.

Що всі тюрми в Галичині переповнені Українцями, се вже цілий світ знає.

А сі тюрми — се могили для арештованих. Вони вічно голодні, в зимі сидять в нетоплених келіях, а до того тюремна сторожа бє їх. Хто там не вмре, той певне стратить здоровлє на цілий вік.

Ось покійний Кивелюк, вийшовши з тюрми, мусів зараз лягти в постіль і вже більше не встав.

Арештують Українців польські посіпаки ,де попаде.

Ось кількох студентів теольоґії арештували в церкві гр. кат. духовної семинарії у Львові, де вони як-раз служили священикови до служби Божої. Польські посіпаки вдерлися в шапках до церкви і відірвали їх від престола.

В Перемишлі польські посіпаки влетіли до української ґімназії, вдерлися до шкільної салі підчас науки й арештували кількох учеників, — ніби за те, що вони зневажили польський герб.

В культурних державах поліційні власти перше всего звернулися би в такім випадку до дирекції ґімназії.

Та польські посіпаки тягнуть українських учеників просто зі школи до тюрми.

В Коломиї польські посіпаки влетіли до української ґімназії і забрали звідти до тюрми кількох українських учителів.

Їх запроторено в тюрму тому, що вони не ставилися до військової бранки. Бачите, польські власти стоять на тім, що хто в українській Галичині є на урядовій службі, той є громадянином польської держави, а громадянин польської держави є обовязаний служити в польськім війску. На сій основі польські власти кличуть усіх Українців на уровій службі до військової бранки. А що ті не йдуть, — бо стоять справедливо на тім, що Українська Галичина не належить до польської держави, отже мешканці української Галичини не обовязані служити в польськім війску, — то польські посіпаки вкидають їх за те до тюрми.

ГОЛОДОВИЙ СТРАЙК АРЕШТОВАНИХ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ.

Після того, як Степан Федак виконав замах на начальника польської держави Пілсудського ільвівського воєводу Ґрабовського, польські власти, як відомо, перевели були серед Українців у цілім краю масові арештовання.

Поляки хотіли як найбільше арештувань звязати з замахом Федака, щоб таким чином як найбільше Українців засудити за „терористичний заговір".

Доси польські власти держать у слідчій тюрмі в звязку з замахом Федака **тринацять** українських студентів, яких уважають головними співвиновниками замаху.

Те пекло, яким є для арештованих Українців польська тюрма, довело арештованих до того, що вони **рішили заподіяти собі смерть, коли їх тюремні муки не скінчаться.**

Вони поставили до суду домаганне, щоб або їх судити або випустити на волю, і заявили, що доки їх домаганне не буде сповнене, вони будуть голодувати, хоч би прийшлося з голоду вмерти. Бо лекша смерть, ніж ті муки, які вони переживають у тюрмі.

Ось-так 12. цвітня розпочали вони **голодовий страйк.** Їх імена: Матчак, Кучабський, Коберський, Паліїв, Гнатевич, Зибликевич, Яремійчук, Білецький, Тофан, Штик, Голубович і Горобійовський. Були вони на війні, деякі з них відіграли важну ролю в Січових Стрільцях. **Голодували до 17. цвітня,** отже цілих **шість** днів. Деякі були вже близькі смерти. Того дня покінчено страйк на основі переговорів, які велися між арештованими і президентом суду при посередництві колеґії оборонців. Президент суду запевнив, що арештовані найдалі в маю дістануть акт обжаленя, а найдалі в червні відбудеться проти тих судова розправа. Арештовані заявили, що повірять сьому запевненню президента суду тільки тоді, коли колеґія оборонців своєю поважною запоручить, що запевненнє президента суду буде виконане. Колеґія оборонців дала таку запоруку і арештовані перервали голодовий страйк.

ЗАБОРОНЯЮТЬ ЗАКЛАДАТИ УКРАЇНСЬКІ ТОВАРИСТВА.

Щоби знищити українське громадянське життє, польські власти знайшли новий спосіб, як не допустити до закладання українських товариств.

Як відомо, статут кождого товариства мусить бути затверджений властями. Отже польські власти всі подання о затвердженне статута якого-небудь українського товариства відкидають, мотивуючи се тим, що **люди, які закладають товариство, не дають запоруки, що не будуть уживати товариства для аґітації проти польської держави.**

Таку відповідь дають польські власти в кождім випадку, коли ходить о заложенне українського товариства, — навіть тоді, коли люди хотять заложити прим. співацьке товариство „Боян".

НИЩАТЬ УКРАЇНСЬКУ ПРЕСУ.

Не думайте, що побіч заборони видавати український часопис і побіч щоденних конфіскат українських часописів польські власти вже не мають инших способів нищення української преси. О, ні, мають! І то дуже простий! Такий, як злодій, що забирає чуже добро! Отже кождий галицький воєвода наказує властям у своїм воєводстві, щоб забирали українські часописи з почти й нищили. Таким чином українські часописи почта віддає не адресатам, а польським посіпакам, які їх нищать.

І що з того, що у Львові виходить сей чи той український часопис, — коли читачі його не дістають, бо польські посіпаки забирають з почти і нищать!

СТЯГАЮТЬ ДАНИНУ.

Я вже Вам писав про т. зв. державну данину, яку польське правительство наложило не тільки на територію польської держави, але також на українську Галичину, хоч сей край — як се твердила Ліґа Націй — **лежить поза границями Польщі.**

Тепер сю данину стягають з цілого українського населення. Хто не дає добровільно, того просто рабують: забирають останній маєток і продають.

Українське правительство Галичини було внесло до Найвисшої Ради і Ліґи Націй протест проти стягання польської державної данини в Галичині і поставило домаганне, щоб Найвисша Рада і Ліґа Націй заборонили Польщі стягати данину в Галичині.

Одначе Найвисша Рада і Ліґа Націй мовчать, а польські власти обрабовують українське населенне, щоб мати гроші на поневоленне українського народу.

ПОЛЬСЬКІ ПОСІПАКИ НА УКРАЇНСЬКІЙ ЗЕМЛІ МАЮТЬ ЛІПШУ ПЛАТУ.

Всі польські урядовці, які служать в Галичині, на Волині, Хилмщині, Підляшу, значить, на всіх українських землях, поневолених Польщею, а також на землях білоруських і литовських, які Польща загарбала, — дістають побіч звичайної урядової плати ще окремий т. зв. „крісовий додаток", який виносить майже ще раз стільки, що місячна плата.

І чи дивниця, що польські урядовці на українських землях, се найбільші польські патріоти, які горлають, що ті землі мусять на все остати при Польщі? Адже якби не українські землі, не було би для цілої армії польських урядовців „кресових додатків".

І чи дивниця, що ті польські урядовці, се найгірші кати українського народу? Адже їм за се платять!

А гроші на се складає сам український нарід, — не складає, а польські посіпаки здирають з нього!

ГОТОВЛЯТЬ ВІЙСКОВУ БРАНКУ.

В українській Галичині польські власти зарядили спис мущин у військовім віці без ріжниці народности.

Прим. в зарядженню львівського старости говориться, щоби зладити спис „усіх обовязаних річних 1901 без огляду на народність, отже Поляків, русинів, німців і жидів".

При сім навіть у писанню назв народностий висловлена погорда до „русинів, німців і жидів", бо написано сі назви малими початковими буквами, а тільки „Поляки" написано великим П.

Доси польські власти брали в Галичині до війска тільки Поляків і тих жидів, які зголосилися як Поляки.

Що-до Українців, Німців і Жидів, то були випадки примушування їх до військової служби, але **загальної** бранки не було.

Видно, тепер польські власти хотять приготовитися до переведення такої загальної бранки.

За те на Волині, Холмщині й Підляшу Поляки беруть усіх Українців до війска і висилають їх на військову службу в Познанщині, далеко від рідної землі.

НЕХТУЮТЬ ПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.

Недавно „Громадський Вістник" оголосив цікавий документ, а саме письмо польського міністерства справедливости з 6. серпня 1920 до президента апеляційного суду у Львові. В сім письмі пояснюється, що українська мова має в суді ті самі права, що за австрійських часів.

Одначе галицькі суди се зарядженнє польського міністерства справедливости нехтували і відмовляли українській мові всяких прав.

На се маємо урядове свідоцтво, а саме: Сам президент апеляційного суду у Львові уважав за потрібне письмом з 31. січня 1922 зарядити, щоби висше згадане зарядженнє міністерства **пригадати судам.** Отже сим стверджено, що суди того зарядження не держалися, бо инакше по що би їм треба пригадувати.

Та гадаєте, що те що поможе? Польські власти, коли видають якісь зарядження нібито в користь Українців, то тільки на те, щоб похвалитися перед заграницею. Але в самім краю ніхто тих зарядженъ і не думає виконувати.

Навпаки, в краю йде загальне переслідуваннє й заборона української мови.

Ось-так від українських священиків польські власти вимагають, щоб вони всі урядові виказі (народженнє, вінчаннє, смерть) вели в польській мові. Се є нечуване нарушеннє прав української мови.

Таксамо шкільні власти зарядили, щоби школи з українською викладовою мовою мали на **першім місци польські написи,** а українські написи можуть бути аж на другім місци.

ЗАБОРОНЯЮТЬ УКРАЇНЦЯМ КУПУВАТИ ПОЛЕ.

Українець зовсім не може купити поля чи дому. Бо польські власти домагаються, щоб він доказав, що є громадянином польської держави і приніс від старости посвідку, що підчас спису населення подався за громадянина польської держави. Инакше уневажнюють купно.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ СТАВРОПІГІЙСЬКОГО ІНСТИТУТА.

Як я Вам уже писав, польська поліція у Львові відібрала Ставропігійський Інститут від законної управи, вибраної членами Інститута, і передала його трьом москвофілам як комісарям польського правительства.

Проти сього насильства управа Інститута внесла відповідні жалоби до висших польських властий.

Управа Ставропігійського Інститута вважає себе далі законним господарем Інститута і тому, як що року, скликала на Томину неділю (23. цвітня) загальні збори членів Інститута.

На збори прибуло 55 членів. Головою зборів вибрано **Юліяна Романчука.** Вислухавши звідомлення управи про справи Інститута і про неправне загарбаннє його польськими властями для москвофілів, члени вибрали ту саму управу на слідуючий рік і поручили їй вести дальшу акцію в обороні Інститута.

Між ин. рішено звернутися також з просьбою о охорону до папського престола, який папською грамотою з 1709 р. взяв Ставропигійський Інститут під свою охорону.

УКРАЇНСЬКИЙ ЗЇЗД ХОЛМЩИНИ І ПІДЛЯША.

На тих українських землях, які загарбала Польща на основі рижського договору з Совітською Московщиною й Радянською Україною, польська неволя, ще тяжша ніж у Галичині.

Тому є се дуже відрадна поява, що в Холмі відбувся 18-го цвітня зїзд представників українського населення Холмщини й Підляша, отже тих українських земель, які Польща найбільше вважає своїми, бо вони лежать на захід не тільки від лінії рижського договору, але також від лінії Керзона.

На зїзд прибуло до 200 делеґатів. Були також представники з Волині.

Зїзд радив про те, як поставитися до недалеких виборів до польського сойму, далі про справи шкільні, церковні, просвітні.

В українській пресі поки-що нема докладного звідомлення про ухвали зїзду. Одначе сам факт, що такий зїзд відбувся, є дуже важний.

Се значить, що й ті українські землі, які найбільше пригнічені польським ярмом, не піддаються польським гнобителям.

„УКРАЇНСЬКА СПРАВА" В ВАРШАВІ.

В Варшаві почав виходити український щоденний часопис „Українська Справа". Виходить він замість забороненої „Української Трибуни". Чи довго дадуть йому виходити польські власти? Побачимо...

Гайдельберґ, 29. цвітня, 1922.

Др. Михайло Лозинський.

СПИС СВЯЩЕНИКІВ, КОТРІ ЗЛОЖИЛИ НА ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ.

На домагання наших читачів і дописувателів, щоби оголосили імена священиків, які закупили бонди Позички, звернулись ми в сій справі до українського Представництва у Вашингтоні, від якого одержали слідуючий спис, який отсим оголошуємо:

Подаємо в такім порядку, в якім приходили жертви:

До дня 16-го мая с. р. зложено слідуючі суми:

1.	о. Олекса Пристай	$ 250
2.	о. Василь Турула	100
3.	о. Іван Велигорський	60
4.	о. Петро Понятишин	250
5.	о. Юрій Крупа	20
6.	о. А. Рудакевич	50
8.	о. Андрій Симко	10
9.	о. Михайло Кузьмак	25
10.	о. Стефан Ващишин	50
11.	о. М. Кінаш	100
12.	о. Олександер Улицький	100
13.	о. Василь Гривнак	100
14.	о. Лев Левицький	110
15.	о. Йосиф Дженджера	100
16.	о. Е. Сидоряк	100
17.	о. Антін Строцький	50
18.	о. Петро Єзерський	50
19.	о. Йосиф Чаплинський	100
20.	о. Володимир Сполітакевич	50
21.	о. Йосиф Пелехович	50
22.	о. Антін Лотович	75
23.	о. Гр. Хомицький	25
24.	о. Володимир Лотович	60
25.	о. Володимир Коритовський	50
26.	о. Михайло Кузів	100
27.	о. Ю. Антоній Шквір	10
28.	о. Василь Маньовський	65
29.	о. Никола Струтинський	25
30.	о. Н. Н.	10
31.	о. Дмитро Добротвор	100
32.	о. Петро Лишак	25
33.	о. Іван Сеньчук	25
34.	о. Александер Пик	50
35.	о. Михаїл Олексів	25
36.	о. Петро Соловій	10
37.	о. Алексій Пеленський	25
38.	о. Йосиф Боярчук	10
39.	о. М. Данилович	25
40.	о. Іван Ортинський	100
41.	о. Володимир Каськів	10
42.	о. Дмитро Хомяк	50
43.	о. Денис Кульматицький	100
44.	о. Ф. Тарнавський	50
45.	о. Теофіль Обушкевич	20
46.	о. В. Довгович	50
47.	о. Н. Підгорецький	100
48.	о. Михайло Лисяк	10
49.	о. Володимир Стех	25
50.	о. Др. Микола Копачук	20
51.	о. Александер Павляк	125
52.	о. Ярослав Скроцький	5
53.	о. М. Ґурянський	40
54.	о. Володимир Козоріз	25
55.	о. Волод. Петрівський	10
56.	о. Володимир Обушкевич	25
57.	о. Іван Захарко	30
58.	о. Григорій Климович	25
59.	о. Нестор Дмитрів	25
60.	о. Ф. Кісільовський	125
61.	о. В. Уляницький	25
62.	о. Симеон Милянич	25
63.	о. Стефан Склепкович	25
64.	о. Йосиф Ганяк	5
65.	о. Кирило Пирожок	25
66.	о. М. Паздрій	100
67.	о. А. Іванишин	50
68.	о. І. Теодорович	50
69.	о. П. Середа	25
70.	о. Онуфрій Ковальський	50
71.	о. Іван Жук	25
72.	о. М. Насвещук	30
73.	о. Михайло Продан	10
74.	о. Іван Остап	25
75.	о. Роман Волинець	25
76.	о. Николай Сімінович	25
77.	о. Лев Кушнір	10
78.	о. Константин Курилло	25
79.	о. Н. Н.	10
	Разом	$4.030

ЗАМІТКА.

Деякі дописувателі домагались, щоби оголосити також імена тих священиків, котрі не закупили бондів, одначе гадаємо, що се не потрібне, бо і без оголошення се видно, бо **сі священики, чиїх імен тут нема, не зложили ані одного цента на Позичку.**

Розуміється, що ще є час се направити, тільки невеликий, бо ледви 6 днів остається до замкнення Позички.

Імена всіх осіб, що закуплять бонди, будуть ще оголошені, отже там найдуться евентуально й імена тих священиків, котрі закуплять бонди, яких досі не купили, або докуплять, щоби побільшити ту суму, за яку досі були купили.

ВЖЕ МАЮТЬ ДОСИТЬ.

Національний виконавчий комітет соціялістичної робітничої Партії в Америці видав сими днями маніфест до американських робітників, в котрому ясно й недвозначно виступає проти погляду, що мовляв в Злучених Державах можнаби перевести суспільну революцію дорогою військового повстання. Виконавчий комітет з натиском підносить, що якіб не були можливости для успіху подібної акції по других краях, в Злучених Державах така акція не можлива і зовсім виключена.

З не менчим натиском партія підчеркує своє становище до прихильників так званої диктатури пролетаріяту. Виконавчий комітет отверто заявляє, що всяка диктатура пролетаріяту в Злучених Державах є зовсім неможлива, та що всякі зусилля завести її мусілиби стягнути на робітників лише необчислені шкоди. Навіть якби вдалося завести диктатуру пролетаріяту, то се потягнулоби за собою поважний застій в розвою природного визволення робітничих мас. Така робітнича диктатура моглаби дуже легко перемінитися в оруже реакції і стати головною запорою для освободження робітників.

Заяву соціялістичної робітничої партії треба підчеркнути як признаку відваги в її провідників, що явно-славно признаються, що вони вже виздоровіли з усяких божевільних московських доґм про „одиноко-розумну дорогу до робітничого визволення". Підносячи се, треба теж піднести останки божевілля в тій части заяви, в котрій провідники пятнують диктатуру пролетаріяту як шкідливу для американського робітника, але не мають відваги сказати сього про робітників других країв та стараються викрутитись сіном, що мовляв, що Німцеви смерть, то може Русинови вийде на здоровлє.

ЧЕСТЕР, ПА.

Кождий Українець і кожда Українка обовязані стати в ряди протестаційного походу, який відбудеться в

ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, ПА.,

в неділю, дня 21-го мая с. р.

Всі честерські Братства і Товариства і всі честерські Українці являться на Market St. Ferry о год. 10-ій рано, бо 10.15 вже бовт відіде до Філяделфії, Па. В Філяделфії всі Честерці мають ґрупуватися на Parish St., поміж Франклін і 8-мою ул. (недалеко Катедри), де всіх буде очікувати Комітет і військова Банда.

ЗА ЧЕСТЕРСЬКИЙ МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

С. Демків, голова; **Гр. Тимчій**, секр.; **Д. Кобильник**, кас.

В ПОХІД ДНЯ 27-го МАЯ ДО НЮ ЙОРКУ.

Уставка о годині 2-гій по полудні на Вашінґтон Сквер, там де починаєся пята Евня. Ветерани, Скавти, Шкільні Діти, Женщини в народніх строях, Женщини в білих строях, всі прочі Женщини, Брацтва, Товариства, Орґанізації, все українське Громадянство з Ню Йорку й Околиці — Позір!

Се протест проти ляцьких розбоїв.

Станьте солідарно й будьте карні!

НЮЙОРСЬКА ЛІҐА ГОРОЖАН І ВЕТЕРАНІВ УКР. РОДУ:

Стефан Дембицький, голова.

ОГОЛОШЕННЄ.

На підставі ухвали, яка запала на з'їзді відпоручників, дня 10-го січня 1922 у Філядельфії, Па, та на підставі офіціяльного письма, яке наспіло дня 26-го цвітня 1922 з комісії для заграничних справ американського конґресу на руки правного заступника „Ліґи американських горожан українського роду та бувщих жовнірів американської армії", тимчасовий головний уряд як начальна власть отсим проголошує

УКРАЇНСЬКИЙ ГОРОЖАНСЬКИЙ З'ЇЗД

який відбудеться у місті Вашінґтон, Д. К. —

В з'їзді тім мають взяти участь усі, уже вибрані і зголошені відпоручники, як також і ті, що найдальше до 30-го мая 1922 будуть вибрані і зголошені до офісу Ліґи у Філядельфії, Па. Як би котрісь з громад, що вибрали уже передше відпоручників, а рішились тепер з якихсь причин не висилати, зволять ласкаво про се донести до офісу нашої Ліґи, „League of American Citizens of Ukrainian Extraction" 329 So. 4th St. Philadelphia, Pa.

В зїзді повинні взяти участь усі відділи Ліґи, всі товариства ветеранів і всі горожанські клюби.

Нехай усі громади **сейчас донесуть нам по кілько людий висилають,** аби ми могли постаратись для них о приміщенє.

День з'їзду, адресу галі і проґраму, подасться до відома що найменше сім днів наперед. —

Філядельфія, Па. 9-го мая 1922.

За тимчасовий Головний Уряд „Ліґи американських Горожан та бувших жовнірів американської армії":

Теодор Грицей, гол. предс; **Григорій Самбір**, гол. заст. предс; **Іван Борисевич**, гол. касієр; **Андрій Шостак і Михайло Рибак**, гол. секретарі; **Мих. Коцюк, Семен Бабяк, Др. Вол. Городиський, Мих. Беряновський і Юрій Крет**, радні.

P. S. Просить ся отсим усі українські часописи се оголошенє передрукувати.

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО ІНВАЛІДА!

ПЕРШИЙ РАЗ НА ЗЕМЛІ ВАШІНҐТОНА.

В СУБОТУ, ДНЯ 20-ГО МАЯ 1922 Р.

Гурток Українських Артистів під управою Ю. Шустакевичевої

— поставить —

„ОДРУЖІННЯ"

КОМЕДІЮ НА ТРИ ДІЇ Н. ГОГОЛЯ

В ролях виступають: Ю. Шустакевичева, К. Гупалова, А. Ольшевська, Ю. Шевчуківна, В. Карпович, Михайло Діброва, Е. Жуковський, С. Фесолович, С. Корда, П. Дудак

В УКР. НАР. ДОМІ, 217-19 E. 6th St., NEW YORK, N. Y.

НА ЗАКІНЧЕННЄ ЗАГАЛЬНІ ТАНЦІ.

Початок о год. 8. вечером. Вступ: 50 ц., 75 ц., і $1.00

ОРХЕСТРА М. КОРИКОРИ.

ГРОМАДЯНЕ! Перший раз в Америці ставиться на українській сцені „ОДРУЖІННЯ". Український Народний Театр в Галичині ставить сю комедію по нинішний день з великим поводженєм. Імена граючих, се запорука за добру гру. Чистий дохід призначений для **Інвалідів Української Армії.** — Приходіть усі! — КОМІТЕТ. 14-16

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА—СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

"SVOBODA". 83 Grand Street. JERSEY CITY, N. J.

ШИФКАРТИ

на поспішні кораблі до краю і з краю. Через море в осьмох днях. Каюти в 3-тій клясі на 2, 4 і 6 осіб. Чесна обслуга і совісна опіка. Пашпорти виробляємо листовно. Також виробляємо документа, що можете вернутися назад до Америки в 6-ох місяцях.

ХОЧЕТЕ СПРОВАДИТИ РОДИНУ ДО АМЕРИКИ?

Першого липня зачнуть пускати до Америки призначене число еміґрантів кождої національности на 1922 /23; рік, отже хто пішле шифкарту скорше, того родина зможе приїхати скорше. Пишіть по інформації ще нині.

ГРОШІ ПЕРЕСИЛАЄМО ДО КРАЮ і ґарантуємо, що родина отримає в трох тижнях. Полагоджуємо, всі ґрунтові справи як: контракти, інтабуляці, повномочія і ин.

Приходь, приїдіть або пишіть до:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, Inc.

520 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.

(Philadelphia Office: 322 N. 8th Street)

ЗА УПРАВУ БЮРА: — АНТІН ПАШУК, през.

ЗАПИСИ В ГОТІВЦІ НА ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ

Ч. 1536 **ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДАЛИ ПІДПИСАЛИ:**

(Подаємо в такім порядку як приходять зголошення).

(Продовженне).

Зложили:
Пиндик Кость 10
Махник Андрій 5
Вуйтичко Петро 5
Гайдук Олекса 5
Срадомський Максим 5
Срадомський Іван 5
Петро Телен 5
Вацло Григорий 5

35) Чарнецький Панько, Ню Йорк Ситі, переслав п. Г. Хлистун 5

36) Алтуна, Па., переслав п. І. Кучатовський 45

Зложили:
Олексин Ігнат 5
Кучатовський Іван 5
Бабяк Франк 5
Найдух Юліян 10
Дробот Теодор 10
Наніський Стефан 10

37) Бейон, Н. Дж., переслав п. І. Мельник 595

Зложили:
Борис Петро 25
Мельник Іван 25
Дзенковський Василь 25
Бр. св. Дмитра, від.167 У.Р.С. 25
Когут Антін 15
Дідик Онуфрій 15
Шмиґулець Дмитро 10
Драганчук Онуфрій 10
Райтер Онуфрій 10
Щомак Стах 15
Динеґа Андрій 10
Басараб Андрій 10
Лахман Петро 10
Сокальчук Осип 10
Курила Ілія 10
Кривий Григорий 10
Мороз Никола 10
Хомин Никола 10
Шеґда Михайло 10
Мартинів Никола 10
Польовий Андрій 10
Петруняк Матвій 10
Мончак Теодор 10
Матушевський Іван 10
Маслій Олекса 10
Жирий Проць 10
Гадус Семен 10
Щомак Михайло 10
Шаламей Михайло 5
Зімняк Панько 5
Польовий Михайло 5
Іванів Василь 5
Готра Стефан 5
Романів Андрій 5
Кузенько Тимко 5
Гриник Кузь 5
Турчик Григорий 5
Макогін Петро 5
Зімняк Наум 5
Бачинський Лев 5
Бойко Юрко 5
Росоловський Мих. 5
Онисик Стефан 5
Скарбовський Лев 5
Ґавазин Лука 5
Ошуст Осип 5
Кудрик Петро 5
Сорочан Лука 5
Гриник Матіон 5
Біляк Михайло 5
Липа Стефан 5
Луцишин Стефан 5
Ревуцький Олекса 5
Теплишин Лесь 5
Леґняк Дмитро 5
Кушнір Павло 5
Костів Константин 5
Баглай Григорий 5
Александрів Василь 5
Мартинів Петро 5
Хандога Сень 5
Готра Ілія 5
Павлюк Андрій 5
Лотоцький Олекса 5
Мацкула Андрій 5
Лабай Іван 5
Закалюжний Іван 5
Матушевський Сидір 5
Євусяк Стефан 5
Солонинка Ілія 5
Гриник Гнат 5
Бурбела аВсиль 5
Нагребний Никола 5
Кобранець Стефан 5
Ковальський Олекса 5
Козак Іван 5

38) Капечук Семен, Вудгейвен, Н. Й. 10

39) Лемешко Андрій Г., Ню Лондон, Конн. 25

49) Йонкерс, Н. Й., Кохань Текля, переслав о. В. Сполітакевич 10

41) Ню Йорк Ситі, переслав п. М. Тинецький 55

Зложили:
Тинецький Стефан 5
Тинецький Михаїл 5
Стахів Павло 5
Карпович Антін 5
Береза Йосиф 5
Гороховський Микола 5
Тинецький Олекса 5
Петрик Гнатко 5
Тинецький Миколай 5
Тадин Іван 5
Мартинюк Юрій 5

42) Ню Йорк Ситі, Ліґа Ам. Гор. Укр. Роду, переслав п. С. Дембицький 230

Зложили:
Редорович Петро 25
Редчук Іван 5
Кавецький Йосиф 5
Стефанишин Михайло 10
Сіврук Віктор 10
Возьний Михайло 10
Кривий Микола 25
Липка Іван 10
Калмук Іван 5
Кривий Михайло 5
Бойко Петро 10
Липка Кость 5
Патрило Стефан 5
Прончак Михаїл 5
Романів Ілько 10
Діти Укр. Школи 15
Головка Никола 20
Тов. Буковина 50

43) Гамтрамк, Міш., переслав о. Д. Добротвор 200

Зложили:
Галушка Михайло 5
Книш Степан 5
Козіцький Микола 5
Ковальчук Іван 10
Когут Михайло 5
Василик Гринь 5
Шаалйко Василь 5
Дорош Василь 5
Крук Юрко 5
Тарапата Ілько 5
Дідик Михайло 5
Блаватник Степан 5
Миськів Гринь 5
Триш Михайло 5
Волошин Андрій 25
Солятицький Теодор 10
Миськів Михайло 10
Безпалко Василь 5
Бейдина Панько 5
Наконечний Григорий 10

Брунец Олекса 5
Шило Гринь 10
Городницький Семен 5
Наконечний Іван 5
Бугай Василь 10
Галамай Михайло 5
Крупка Йосиф 5
Івасів Маркил 5
Муж Михайло 5
Лозовський Гриць 5

44) Джерзи Сити, Н. Дж., переслав п. К. Піддубчишин 50

Зложили:
Павлик Дмитро 5
Лоркевич Іван 5
Савчин Семко 10
Крайник Іван 10
Перхун Никола 5
Ленчук Никола 5
Салюк Анастазія 5
Левицький Николай 5

45) Клівленд, О., переслав п. І. Войціцький 30

Зложили:
Станґридчук Антін 25
Венц Василь 5

46) Павчак Іван, Джерзи Сіті, Н. Дж. 10

47) Біаик С. А., Авґуста Дж. 25

48) Магун Гринь, Тамс, В. Ва. 100

49) Рачестер, Н. Й., переслав п. К. Шевчук 25

Зложили:
Пастушин Іван 10
Мурашко Никола 5
Заяць Петро 5
Джумак Михайло 5

50) О. Кирил Пирожок, Марбелгед, О. 25

51) О. Михайло Паздрій, Нентікок, Па. 100

(Дальше буде)

ГІРКІ ПОЛЬСЬКІ СЛОВА ПРО ПОЛЬСЬКУ ПОЛІТИКУ.

Львівський польський дневник „Курер львовскі" у виданню з 28. цвітня с. р. помістив передовицю п. з. **„Польща заплатить",** в якій автор пробує освідомити собі небезпеку повного відокремлення Польщі в німецько-російськім обручі.

Стаття кінчиться отими словами:

„Незалежно від того, що в Ґенуї радять і як держави задумують розвязати европейську мішанину, фактом є сьогодня німецько-російський союз. Обі держави наглядно змагають до створення перстення, який давати-ме Польщу. На півнoї мають Литву, все вірну їм і сильні впливи в Естонії, де парлямент не хотів ратифікувати ухвал варшавської конференції. З півдня доходять до нас вісти про тайний союз з Угорщиною, яку держави „малої антанти", а під їх впливом Польща — вперто полишали поза скобками життя осередньої Европи. Дивно в сій хвилі вражає напір Росії на заключеннє договору з Чехословаччиною. Хотяй Чехословаччина сьогодня є філяром малої антанти. одначе „Обсервер" навіть закидає їй дволичність політики, діяметрально противної. раз угодової з Росією, раз бажаючої числитися з Францією, підчеркуючи реалізм Бенеша, котрий все пійде по лінії більшої користи для свого краю. Щоби обруч був повний, придався би напевно східно-галицький коридор. Який довірений німецький чортик підшепнув Лойдови Джорджеви думку порушити справу Східної Галичини, якщо вістка правдива.

„Супроти так великих небезпек видається знаменним явище, що коли в Ґенуї була бесіда про вістрє договору, зверненого проти Польщі; коли всі підчеркували небезпеку, — **тільки один представк Румунії вважав за відповідне запевнити Польщу про солідарність.**

„В так грізній хвили ожидаємо сильних деклярацій з боку Франції. Пуанкаре, здає собі справу з „безпосередньої небезпеки для Польщі", безпека ця безпекою Франції і на цій точці недопустимі ніякі уступки в користь аліянтів, ніякі компромиси і „узгіднення точок погляду", оскільки мали би бути в некористь Польщі.

„Прикро нам сьогодня довідатись від Пуанкаре, що справа Східної Галичини „покищо не є на часі". Ми хотіли би раз почути волю Франції в тім напрямі. Хотіли би знати, чи можемо числити на її підпертє. В імя міжнародньої солідарности, супроти ґенуенської конференції, ми вивинулись від окремих переговорів з Росією, за що сьогодня платимо. В імя зле зрозумілої французькими сферами польсько-французької солідарности маємо виректися свободи рухів на лондонському терені, що стягає на нас закид васальства і нехіть цілої Анґлії, не говорячи вже про фанатичну нехіть до Польщі на тлі релігійнім в кругах близких Лойдових Джорджеви. Чи правда, що уділену нам лондонську позичку понехано на бажанне Франції? Чи як завсіди зрікаємось осягнених користий, нічого не дістаючи в заміну?"

Вячеслав Будзиновський.

НЕРОЗЛУЧНІ

НА ЗАПОРОЖУ.

Оповіданнє з другої половини 17-сотих років.

(7)

— А то чому?! — аж крикнув, схопившися на рівні ноги. — Чи ти не здорова, не гарна дівка? Чи скриня не повна? А може ти думаєш, тому, що я разом з собою і тебе запроторив, запропастив у сім безлюднім степу, де нема хлопців до вибору? Коли так, то перенесемося близше до Січи. Там народ густійший. А ні, то поїдеш до Київа, до тітки. Спершу я боявся, бо там забогато московських офіцирів. Але тепер, коли знаю, що Москаля не приймеш, не боюся тебе й туди післати. Спродам товар і збройницю і сам перенесуся до міста. Тут вже й так небезпечно.

— І Київ мені не поможе, бо як тут, так і там буде одна непоборима перешкода. Уступить лише одна, безлюддє. Друга перешкода лишиться.

— Якаж може бути инша перешкода, коли нею не є безлюддє? Там буде женихів як сміття.

Параня усміхнулася...

— Перешкода буде в тім, що ви згадали як примару для женихів.

— Не тямлю, щоби я щось такого згадав.

— А хоч би овна скриня. Вона женихів відганяє від мене. Для них зависокі наші пороги.

— Не второпаю. Бігме не розумію. Яж до тої скрині зсипував ціле моє життє, передовсім на те, щоби було на чорну годину мені й тобі, а відтак, щоби леще пішло з тим другим ділом, про котре саме говоримо. Хто мастить, той їде, кажуть. В такім ділі нераз всьо складаєся добре, і лише через таку марницю, як золота чи срібна бляшка, коли її нема, не годен кінців звести до купи.

— Так. Тут гріш душе часто, чи таки найчастійше зводить до купи. Але буває також, що гріш і лише той гріш не дає звести до купи, не дає наблизитися до себе. Через маєток оминають себе дуже часто ті, що їх неначе сам Бог сотворив на те, щоби до гробової дошки були в купі. Так буває, коли маєтком надилив Бог лише одну сторону... Ту, котра жде.

— Я ще не второпаю.

— Не розумієте? Чудно! Вижсамі розповідали мені, не раз і не два, і мама розповідали, як то ви набідилися, кілько то небіжка мама натерпілися, заки станули перед попом.

— Тут були винні її батьки.

— Батьки... Але чому ті батьки були винні? Була одна одніська причина. Ви були бідний козак-голодранець. Цілим вашим маєтком була шабля, мушкет і вороний. За те ваша любка була донькою богатиря на всю губу. Що вам було з того, що дівчина вас любила, коли її батько сказав, що за голопятника доньки не дасть. Чи не ви самі розповідали мені, що богач дав вам даньку аж тоді, коли ви по довгих роках, що дня зазираючи смерти в очи, прийшли до него, правда, з порубаною і подіравленою шкірою, але також з мішком золота? Дав доньку за сей міх, не за вас. А як би були маму всилували вийти за иншого, не ждучи, аж ви міцок наповните золотом?! Нині кождий знає, що богач не дасть доньки за бідака. А ждучи, аж мішок бідака виповниться золотом, можна не діждатися. Не всі мусять у тім мати таке щастє, як ви мали, а через вас і моя мати. Молодих боґачів тут під рукою нема, щоби можна було вибирати, або й брати першого ліпшого. Є в околици пару старих вдівців. Але за старого вийду хиба з розпуки, як вже сама зачну сивіти. Тільки питаннє, чи тоді, хоч би старий, схоче мене. Кажете, що поїдемо до Київа. Там справді буде женихів богато. Обсядуть нас, як в степу ті вовки конину, або й людину. Але, які будуть ті женихи? Між ними буде найбільше московських голодників-офіцирів, котрі гадають, що в очах кождого хахла і кождої хахлачки царський слуга має більшу вартість, ніж всі скарби світа. З наших хиба богач важиться післати до нас сватів. Бідний буде нас оминати. В многолюднім Київі буде таксамо, як в безлюднім степу.

Батюк збитий з пантелику сів. Дивився хвилю донці в очи, тарабанив палцями по столі, і, вдарившися по коліні, спитав:

— Чи я вже такий сліпий і дурний, чи ти така скрита і хитра?

— Тепер я не розумію.

— Не розумієш?... Але я тебе вже розумію. Лише чудуюся, що так довго нічого не змиркував... І моторошно мені, що ти в мене вітрила перешкоду і не звірилася мені, не спитала, чи я пишуся на таке. Тиж знаєш, що я тобі не ворог.

— Що ви могли зміркувати і з чим я мала вам звіритися? Чи з тою думкою, що бідак не вірить, щоби який богач дав за него свою доньку?

— Не бавмося в піжмурки... Чому ти мені не сказала, що в твоїм серци вже хтось загніздився... і то бідак?!

— Чому не сказала?... Чому не сказала!... ха, ха, ха! Не сказала, бо ще не загніздився. Нікого не маю. Ще й про нікого не думала.

— Не крути! Коли ти на мою замітку, що тобі вже пора віддатися, кажеш мені, що за муж не вийдеш, бо за бідака я тебе не дам, то видко, що тобі вже хтось сподобався, і саме якийсь бідак. Лише ти не важишся згадати мені про се, бо гадаєш, що я такий, який був мій тесть і завзявся мою повну скриню пересипати лише до ще повнійшої.

(Дальше буде).

ГАМБУРҐ

Проста дорога через подивляючі нові „О" кораблі. Їзда сполучена до всіх частий Европи.

VESTRIS.........May 20
CITY OF VALENCIA....May 25

Вроcт до Гамбурґа

ORDUNA May 27, July 8, Aug. 12
OROPESA June10, July22, Aug.26
VANDYCK ......June 17, July 29
ORBITA. .June 24, Aug. 5, Sept. 9
VAUBAN ....July 15

Впрост до Чербо, Савтгемптон і Гамбурґ.

Всі кабіни замкнені. Ніякої екстра оплати.

ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.
SANDERSON & SON, Inc., Agents
26 Broadway, New York
117 W. Washington St., Chicago
або котрий небудь місцевий аґент.

ДО ТИХ, ЩО ВЕРТАЮТЬ ДО КРАЮ.

Кождого тижня висилаємо наших людей до краю гуртками. В кождім гуртку їдуть Ваші краяни з Вашого повіту. Як хочете щоб і Ви разом з ними їхали, то подайте нам Ваше імя, адресу, і з котрого повіту та села, а ми запевнимо Вам місце разом з Вашими краянами.

ВИРОБИМО ВАМ ДОКУМЕНТ з котрим вільно Вам буде вернути до Америки без перешкод до шести місяців.

Пишіть по поясненя на адресу:

KASSIAN BAHREY,

245 COURT STREET, NEWARK, N. J.

УКРАЇНСЬКА ФАБРИКА СКРИПОК.

ВИРОБЛЯЄ НАЙЛІПШІ СКРИПКИ З НАЙЛІПШОГО ІМПОРТОВАНОГО ДЕРЕВА.

ПОСІДАЄМО НА СКЛАДІ ВЕЛИКИЙ ВИБІР СКРИПОК КРАЄВИХ — НІМЕЦЬКИХ І ЧЕСЬКИХ. — Продаємо по цінах подрібних і гуртових. — Приймаємо в направу всякі ушкоджені скрипки, поправляємо старі як і другі інструменти. — Продаємо дерево на скрипки і другі части входячі в обсяг скрипок. — Ґарантуємо наші скрипки, а в разі оправданого невдоволення звертаємо гроші.

Гроші належить висилати на почтовий моні-ордер, експресовий переказ або готівкою в реджістрованім листі. — На жаданнє висилаємо цінник.

Поручаючись ласкавим зглядам української публики остаємось з поважаннєм Павло і Іван Гуменюк.

У всяких справах належить відноситисядо:

HOMENICK BROS., Violin Shop, 166 E. 2nd St., NEW YORK, N. Y.

БАЛТІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ

9 Broadway, New York City

ДО: ГАМБУРҐА ДАНЦІҐА ЛІБАВИ

КАБІНИ ТРЕТОЇ КЛЯСИ З 2, 4, 6 і 8 ЛІЖКАМИ.

Третою Клясою впрост до Гамбурґа $103.50; до Данціґу $106.50; до Лібави $107.00; і $5.00 поголовне.

S. S. ESTONIA .... MAY 31
S. S. LITUANIA .... JUNE 14

Голосіться до місцевих Аґентів

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

WOONSOCKET, R. I.

Комітет збирання Бондів повідомляє всіх тих, що ще незакупили Бондів Свободи, що урядники читальні Просвіти при 82 Blackstone St. будуть урядувати щодня від години 7. до 9. вечером в ціли дання спромоги закупити Бондів Свободи кождому широму Українцеви. Можна голоситись також до секретара Йосифа Липського, 78 Cato St. Товариші і Товаришки! Зближається 25. май, день замкнення позички. Нехайже кождий з Вас памятає, що се послідна хвиля помочи старій вітчині. Хай не буде ані одного між нами, який би занедбав сповнити свій святий народний обовязок! Хто не всилі купити бонда за більшу суму, нехай купить його за меншу, але нехай купить. Нехай не буде між нами ренеґатів, а хто ним станесь, нехай знає що український народ се незабуде. ЗА УРЯД: **Я. Шаравара,** предс.; **Й. Липський,** секр.; **А. Сусла,** кас.

BROOKLYN, N. Y.

На поміч Укр. студентству на чужині.

Заходом Тов. Української Молодіжи в Ню Йорку, відіграє гурток українських артистів під проводом Ев. Жуковського **„НАТАЛКА ПОЛТАВКА",** комедію оперетку в 5-ох діях Ів. Котляревського, **в неділю, дня 21. мая с. р.** в церковній гали, 160 N. 5th Street, Brooklyn, N. Y. Початок о годині 5-ій вечер. Вступ: 50 і 35 цнт. Українці і Українки! Покажіть, що Ви розумієте народню справу. Поможіть українській студіюючій молодіжи на вигнанню в Европі осягнути освіту. Вони просять Вас о поміч. Не відмовте їм, а прийдіть гуртком на се гарне представленне.

15-16 **Тов. Укр. Молодіжи.**

NEW YORK, N. Y.

Заходом Укр. Тов. „Теребовельська Поміч" в Ню Йорку, Н. Й., відограється **„ПАН ПИСАР",** чудову штуку в 3-ох діях **в неділю, дня 21. мая 1922** в Українськім Народнім Домі, 217-19 East 6th St., New York City. Початок точно о годині 6.30 вечером. **По представленню баль до пізної ночи!** Вступ: першорядні крісла 75 цнт.; другорядні 50 цнт. Отсим запрашається Вас до численної участи. Т-во „Теребовельська Поміч" постаралося о відповідні сили до відограння вище згаданої штуки як слід, як рівнож постаралося о знамениту музику для танців. Приходіть громадно. — КОМІТЕТ. 15-16

ДОПИСІ

КОГУС, Н. Й.

На поміч рідній школі.

Заходом місцевого Українського Ратункового Комітету заколядовано в часі Різдвяних Свят $44.25 на „Рідну Школу". Гроші з коляди вислано як слідує: 1) Для Українського Педагогічного Товариства у Львові $20.00; 2) для Українського Університету в Празі, Чехословаччина, $10.00; 3) для українських студентів у Відни $10.00.

Крім того доложено одного доляра на пересилку, котрого то д. Т. Й. Грицей через якого гроші вислано жертвував на Укр. Школу в Долині. Разом $41.00. Решта грошей з коляди $3.25 знаходиться на банковій книжці, котра є в руках касіера комітету і чекає дальшої збірки.

Крім того вислав Комітет $15.00 через Т. Й. Грицея яко запомогу для укр. військового Табора в Йозефові, Чехословаччина, на руки полевого курата о. Мирона Кривуцького. Відповіди за переслані гроші ми отримали, крім Укр. П. Тов. зі Львова. Число посвідок: 2004792; 2313827; 2313828 і 2313829.

Колядою займилися отсі добродії: І. Столяр, Н. Заблоцький, М. Галашин, Гр. Недільський і Д. Зальопаний.

ЗА УКР. ЗАП. КОМІТЕТ. В КОГУС, Н. Й.

С. Палка, предс.; **А. Мазурик,** заст. предс.; **І. Столяр,** касієр; **Н. Заблоцький** заст. кас.; **Д. Зальопаний,** секр.

ПОСЬВІДКА З ЧЕХ.

Прага, 18. березня, 1922.

Вельми Шановний Пане Даниле Зальопаний, в Когус.

Через бюро Т. Й. Грицея отримав я сегодня Вашу ласкаву посилку чеку ч. 2313828 на суму 10 долярів для Українського Університету в Празі і прошу Вас приняти мою найсердечнійшу подяку за Ваше добре серце для нашої університетської молодіжи. Маємо наших студентів в Чехословаччині кругло 1200. Се армія, яка в нових часах новою зброєю певно побє тяжкого ворога. Особливо мусимо дбати про доріст наукових сил для наших університетів, мусимо молодим людям, що покінчили університетські студії, а мають талант і хист стати колись професорами університету, помагати стипендіями, щоб до того приготовилися. Честь Вам за се, що на такі завдання народні памятаєте.

Прийміть мій низенький поклін

Др. Смаль-Стоцький.

ПОСВІДКА З ВІДНЯ.

Відень, 27. марта, 1922.

Високоповажаний Пане Добродію!

Через фірму Т. Й. Грицей ми одержали дрефт на 10 долярів, які зволили Ви переслати на допомогу українському студентству у Відні.

В імени сего студентства складаємо Вам найщирійшу подяку за Ваш дар, який в сім місяці оголосимо разом з иншими жертвами в тутейших і американських українських часописях.

Ваші щирі заходи і старання для допомоги рідному краєви ми подамо до відома загальним зборам нашого товариства для відповідного оціненния.

Остаємо з найщирійшою пошаною

ЗА ВИДІЛ:

Др. Дністрянський, голова

Л. Бутенко, секретар.

Клим Поліщук.

„РЕВОЛЮЦІЙНИМ ШЛЯХОМ".

(Із записаної книжки).

Місто мовчало, наче мертве. Стоючи на розі двох пустельних вулиць з карабіном в руках, дивився на зоряне осіннє небо і шептав:

— Мерзотники... То-ж не так давно самі кричали, що смертної кари не повинно бути!...

І згадувалося, що вони сказали:

— Ви, товаришу, сентиментальний тип, а революція таких не визнає...

Стрижена товаришка, в сірій гайдамацькій шапці, запихаючи в рот „реквизованого" цукерка, призирливо пирхнула.

— Такої мягкосердечности від вас ніяк не сподівалася...

Я, мовчки, взяв карабіна, і, разом з иншими, подався на варту, хоч моя душа поривалася до темного льоху, що під будинком „Тимчасового комітету охорони Революції", де сидів якийсь заляканий і звичайний юнак, якого „засуджено" до розстрілу. Чи варто згадувати те, що він був самий звичайний собі і що через це тільки я став в його обороні?... Гадаю, що не варто, бо моя „оборона" викликала серед моїх товаришів лише самозадовольний реґіт і більш нічого.

Думаючи про них на самоті, бачив перед собою їх сліпо захоплені лиця і чув їх „програмову" мову, завдяки якій вони зуміли на якийсь час стати тими казковими Каліфами, які, жартуючи, нищили нерозвинене і карали на смерть ненароджене. ...і, якось дивно, надзвичайно чудно було відчувати те, що я з ними уявляю деяку цілість і що нас вяже одна мета, ради якої взяв у руки заіржавленого карабіна і став з ним на безлюднім роспуті...

Хвилинами, десь у середині грудей, з'являлося незрозуміло прикре почуття, яке буває після безсонно-пяної ночі, або після якоїсь наглої страти... і, відчував, що дійсно втратив... Так утратив віру в тих, кого досі вважав відданим справі боротьби за Право гноблених і хто здався мені покликаним самою Революцією. І тепер після цього випадку з отим звичайним юнаком, відчув як у мені щось „обірвалося" і впало на серце, давлячи його до нестерпучого болю, який заставляв мене напружувати всю силу своеї волі, аби стриматися від якогось, мені самому ще невідомого, непевного кроку...

— Гидотники... — майже казав я по своїй „несвідомос-

несвідомо складалося огидне слово лайки і я поспішно зводив до неба свої очі й намагався думати оте старе, як світ, давно пережите Кантове: „Зоряне небо наді мною і моральни закон в мені".

Дивився і думав, а душа несвідомо тужила, серце чогось стискалося, мізок ворушився від настирливої думки:

— Звідки в них така впевненість?...

* * *

...Все, що творилося й твориться, являється низкою кінематографічних малюнків, лише з тією ріжницею, що ми всі являємся співучастниками цього величезного сценарія, що називається — сучасне життя... — і, якраз, цього життя я не в силі зрозуміти і дарма тільки вишукую льоґіки з'явищ. — Захоплений, як і всі инші, з'явищами боротьба, я здатний був робити те все, що робили мої товариші і переконано дивився в Майбутне, яке пророкували всі „бувші"...

І коли над вечір „чужі" залишили місто, „наші" створили „Тимчасовий комітет охорони Революції", який забрав до своїх рук усю владу і охорону громадського спокою, заким не прийдуть „свої". Після того, як оголосили наказ і відозву до населення, з ініціятиви товариша голови „Комітету", який вважався одним з найвизначніщих членів нашої партії, взялися за „очищування" міста від ворожого нам елементу...

Довго і сумно блукали по вулицях чудні тіни, дивно-чудно лунали стримані голоси, які чулися між магазинами дрібного краму, де переважно провадилися труси, але ще дивніще і чудніще було те, що ніхто з нас нігде не міг знайти навіть підозрілої тіни і скрізь, як один чоловік, усі ждали „своїх"...

Навантажені „предметами спекуляції", консервами та цукерками, невеличкими гуртками вертали назад. Де хто був незадовольнений і говорили між собою:

— Це-ж чорт зна що таке!... Щоб „Комітет охорони" і не міг виявити ніякої діяльности!...

— А що то нам ще „свої" скажуть?...

— Є, чого турбуватися!... —

ти". — Чим спокійніше, тим і ліпше!...

— Хе, — відповідали в'їдливим тоном. — Чи ви, товаришу, уявляєте собі, що таке даний момент і Революція взагалі?...

— Цілком! — змагався я. — І, як мені здається, чим більше спокою тепер, тим більше ладу потім!...

Згірдливо плескали по плечу і сміялися:

— Ви, наївна людино!... Ми вас на варту вишлемо, бо з вас добрий вартовий буде!...

* * *

...Зраділи, та ще й невимовно... Хтось з товаришів привів „злочинця", отого самого звичайного юнака.... Затримали його на вулиці, коли він чогось біг бігом, і зараз-же обшукали. Знайшли за пазухою претовстого зшитку зі своїми ґімназіяльними віршами, присвяченим якійсь „звездочке Наташе" і щоденником, де інтимні переживання юнацької душі були рясно забарвлені політичними сентенціями на такі теми, як—„Хто винен" і „Хто ліпший?"... Було чимало прикрого і про нашу партію, яку юнак називав „кучкой шарлатанов й узурпаторов".

— О, це фрукт небезпечний! — важно промовив товариш голова, розгортаючи зшиток.

Всі глянули на звичайну постать юнака, який був оглянений в дранну ґімназіяльну шинелю і стоптані старенькі чоботи. Очі його ніяково моргали, бліді губи злякано ворушилися, наче хотіли щось сказати.

Товариш голова, дивлячись пильно йому в очі, спитався:

— Скажіть нам, будь ласка, куди ви йшли з цією проклямацією?

Юнак, почувши слово „проклямація", затремтів весь і таким хрипким, ледве чутним голосом, відповів:

— Я хател к Серьоже...

— А що то за Серьожа такий.

— Етô мой товаріщ... Ми вмєстє учімся...

— І ви йшли до нього на таємну нараду?

Юнак витяг з ковніра свою біляву голову і, заґикуючись, сказав:

— Я нє знаю, что ви говоріте...

— Що то значить? — здивовано підняв голова брови.

— Я нє знаю українскаго язика...

— Як то так?!. — майже крикнув голова. — А український хлібець їсте, га?...

— Я нє знаю...

Голова обвів нас усіх таким хитрим поглядом і, підморгуючи до стриженої товаришки, яка байдуже їла цукерки, сказав:

— Перед нами, товариші, цікавий примірник „білого" аґітатора! Зараз ви самі побачите, що це правда!...

Розгорнув зшитки і прочитав:

— „Бєдная моя Родіна! Етот глупий русскій народ найстоящій скот! Подлеци жіди і мошєники украінци, — (ето значіть: украсть:—) — обманивають єго, а он і нє думаєт о том, тоби безжалостно расправітся с етой гадіной і возвратіться к билому вєлічію помазаніка"...

— Ач, який мудрий! — почувся з кутка голос бувшого „ніжняго чіна" старої армії, який тепер відогравав одну з першорядних ролей в „Цека" нашої партії. — В „расход" його, зволоч таку!...

— Мені здається, що його треба судити... — покашлюючи, промовив хтось від порога.

— А хіба не можна просто „революційним шляхом?... — стиснула плечима стрижена товаришка.

Юнак так і присів.

— Я нічево не знаю... Я нічево не делал... Я только для себя ...Із какой-то ґазети спісал... — залементував він.

— Гм... ловко притворяється, хлопака!... — зареготався бувший „ніжній чін" і, разом з ним, зареготалися й инші.

Голова зробив знак рукою тому, що стояв коло порога і той підійшов до столу.

— Зачиніть його і поставте вартового! — показав рукою в бік юнака.

Той підійшов до юнака, взяв його за рукав і сказав:

—Ходім, голубчику, куди тобі належиться!...

— Товариші! — озвався я, — Мені здається, що цей юнак нічого страшного собою не уявляє і що його було-б найкраще пустити до його Серьожі.... Мало чого хто не напише в своїх записанках і щоб так кождого стали ми тягати...

Але мої товариші зробили такі здивовані лиця, так дивно видивилися на мене, що я вирішив затихнути. Голова многозначно кашельнув і сказав:

— Чи не збіраєтеся ви його боронити?...

— Цілком!... відповів я. — Хіба-ж можна судити людину за те, що вона инакше думає?...

—Але як думає, га?!... скрикнув „ніжній чін". — Чому ви, товаришу не звертаєте уваги на зміст його затаєних думок?...

— Я думаю, що кожда людина є в праві по своєму думати! Крім того, людина ця ще настільки молода, що невідомо, який вона зможе витворити світогляд в майбутньому, — сказав я, але „ніжній чін" з'ї-

ритовано схопився з місця й заголосив:

— Товаришу голова! Я нерозумію, де наша партійна дисципліна?... Хіба-ж це можливо, щоб товариш міг так себе тримати?...

Голова схвильовано закашлявся і я затих. Мовчав, коли юнака вивели до льоху, що під будинком, мовчав також на протязі цілої години „суду". Мовчав тому, що бачив даремними всякі змагання з ними, коли їх очі світилися якоюсь незрозумілою радістю і коли кождий думав про те, що ось то він не звичайний собі обиватель, який залякано сидить десь у закутку, а творець подій, який може багато і який, навіть, має власть судити людину, та ще й суворо... Особливо ясно бачив я це в очах стриженої товаришки, лице якої аж палало від таємної радости, що вона також участниця „суду", — суду хоробливої пристрасти дрібних душ, де, однаково, її було добре і приємно... Дивився на них і дивувався — як я досі міг бути з ними?...

* * *

...Читали уривки зі щоденника і на тій підставі судили автора. Говорили богато, але ні слова не сказали про те, що судять випадкового хлопчика і невіневідомо з яких причин. Про це сказав уже я і сказав просто:

— Смішно, товариші, судити дитину, будучність якої ще попереді!... Я розумію, коли судять аґітатора; але не розумію, як можна судити дитину за її школярські зшитки?...

— А ви думаєте, що як він виросте то до нашої партії вступить? — засміявся „ніжній чін". — Не турбуйтеся, товаришу, не турбуйтеся!...

Товариші зареготалися, а голова суворо насупив брови і сказав:

— Замість того, щоб сперечатися, ліпше проголосуємо! Хто за те, щоб випустити його на волю, прошу піднести руку!

В повітрі була самотня рука і та рука належала мені. Всі инші сиділи й затено всміхалися. Голова по фаховому озирнувся навколо себе і сказав:

— Хто за те, щоб...

— Я обидві! — заглушаючи останнє слово голови, крикнула стрижена товаришка і, разом з нею, піднесли в гору руки всі инші.

— Коли ви по свойому, то я по свойому... — блиснула в моїй голові несподівана думка і, в той-же час, до страшної нудоти зненавидів їх і відчув потребу бути самим собою, щоб міг вільно думати...

І коли голова оголосив засідання „суду" зачиненим і звертаючись до товаришів, запропонував розійтись на варту, я перший узяв карабіна і сказав:

Охоче!...

Стрижена товаришка глузливо оглянула мене з ніг до голови і процідила крізь зуби:

— Я так і знала... Сентиментальна личність...

* * *

...Зорі великі і яскраві, яких не буває в літку... Небо, як прірва, але, одначе привабливе і закликаюче... Вслухаючись в чудну мовчанку міста, чув биття власного серця й розмову власної душі і марив людиною... Марив, а перед очима стояла тремтюча постать звичайного юнака, який написав „только для себя" оте страшне „мошенікі", за що мусить зігнути... і ця постать чим далі, тим більше наближалася до мого сумління і воно почінало тріножити мізок, викликаючи в нім цілі рої самих суперчливих думок, серед яких найстирливіщою думкою була думка про обнову, ту саму обнову, якої чекають не тільки в місті, але й далеко за містом...

І сталось так, що залишив місце варти і подався до того льоху, де сидів юнак. Застав там лише одного вартового, який був не то сонний, не то пяний.

— Відчиніть, товаришу, двері! — сказав я до нього. — Мушу арештанта взяти...

Вартовий ледвчо подивився на мене і, без найменшого зацікавлення, „отак собі", спитався:

— А ви з Комітету, чи що таке?

— Та-ж не з вулиці! — удав собою сердитого. — Мені наказано, щоб я його...

Тут я зробив рух рукою з гори в низ і лице вартового ожило.

— Ага! — схопився він. — В разход, значиться!... Ну, що-ж... Так йому й треба...

— А ви його знаєте, чи що таке? — зацікавився я, думаючи, чи не помиляюся, йдучи проти волі своїх товаришів.

— Та я так собі!... Раз треба, так треба!... — сказав вартовий.

Увійшовши в льох, засвітив сірника і побачив знайому зігнуту постать юнака, як вона злякано тулилася в кутку коло якоїсь старої, бодні.

— Ні, що? — звернувся я до юнака.

— Не бейте!... К л я н у с ь памятью своего отца, ето я нічего злого нікому не делал!... залементував він.

І тут тільки я побачив, що його лице було в синяках, а дранна шинелька нірвана на шматки.

— Вас били? — спитався я. Він тихо заплакав...

— Не плачте! — сказав я і легенько погладив його по голові. — Я вас заберу звідси...

— Ви меня разстрелять хотіте, да? — захвилювався він. — Розстрелять, да?...

— Заспокійтеся! Мовчіть і йдіть зі мною! — сказав я тихо і стиснув його за плече.

Він з хвилину дивився мені в очі, а потім глибоко зітхнув і промовив:

— Я готов!...

Через хвилину ми були на місці моєї варти.

— Бачите пустельні вулиці? — спитав я його.

— Что ви хотіте делать? — затремтів він.

— Нічого... Йдіть собі...

— Как?... Куда?... — спантеличено говорив він, не знаючи, як розуміти мене.

— Дуже просто! Йдіть собі...

— А ви стрелять не будете? — спитався.

— Ні! — скрутив я головою і вслід за цим вистріляв у небо всі пять набоїв, які були закладені в карабін. — Тепер вірите?...

— Спасібо! — гаряче сказав він. — А как-же мой дневнік?

— Ваш щоденник в моїх товаришів, які засудили вас на смерть! відповів я.

Він якось чудно вигнувся вперед і раптом в моїх очах блиснула зелена блискавка і я почув, як мої ноги посковзнулися і як я полетів у якусь чорну прирву, несвідомо хапаючись руками за повітря. Потім, як крізь сон, почув лише одно слово:

— Мощенікі!...

* * *

...Опам'ятавшись побачив себе самотнього серед пустельної вулиці, над якою движало зоряне осіннє небо...

І вочув, як страшно боліло межи очима, але не хотів витиратися, хоч знав добре, що моє лице закрівавлене.

„Зоряне небо наді мною"...— почала було складатися думка, але в той час десь недалеко щось сильно заторохтіло й затріщало і я побачив, як в ста кроках від мене якійсь невідомі розбивали магазин...

Львів, 12. листопада 1921 р.